

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון ל"ד - פרשת ראה תשפ"ד

בקיום המצוות, כאילו קיבלו את התורה 'היום', וכמו שדורשים חז"ל על הפסוק בקריאת שמע 'אשר אנכי מצווך היום' - 'שבכל יום יהיו בעיניכם כחדשים'.

יום שלישי

בצדקה מתוקנת השכינה

גדולה מאד היא מעלת הצדקה, שבה אדם זוכה להתדמות לבורא יתברך, שגם הוא משפיע לכל העולמות ולכל האנשים.

כותב מרן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' שאדם שנותן צדקה, הוא לא רק עוזר לאותו עני שמקבל את הצדקה, אלא גורם גם לתיקון השכינה ולשפע בכל העולמות.

וכך מרמז בפסוקים: 'כי יהיה בך אביון מאחד אחיך', שידע שלא רק הוא עומד לפניו ומבקש צדקה, אלא 'מאחד שעריך', גם השער המיוחד, שעל ידיו יפתחו כל שערי שמים, ממתין שתתן צדקה, וכך גם הוא יתוקן ויפתח. ומה הוא השער הזה, 'בארצך', זו השכינה הקדושה שנקראת 'ארץ' כמו שכתוב בזוהר הקדוש.

וממשיך הפסוק 'אשר ה' אלהיך נתן לך', שבאמת הקב"ה יכול לבדו לתקן את השכינה, ורק בשביל לזכות את ישראל, שעל ידיהם יבוא השפע לכל העולמות נתן להם לפתוח אותנו על ידי מעשיהם, ולכן 'לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ירך מאחיק האביון', המילה 'לבב', והמילה 'ירך', הם בגימטריא 'דל' (שלושים וארבע), זו השכינה שנקראת 'דלה' לפני שהיא מתוקנת, אלא 'פתח תפתח את ירך'.

ממשיכה התורה ומלמדת איך צריך לתת צדקה, 'והעבט תעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו', שיתן את הצדקה בעין טובה, שכן המילה 'והעבט' זה 'עין טובה', ורק כך שיתן בשמחה, תתוקן השכינה גם כן.

את ימי חייו בתורה ובמצוות.

יום שני

השכר לברכה בכוונה

מאה ברכות צריך לברך כל יום, וכמו שמרמז בפסוק 'מה ה' א-להיך שואל מעמך', 'מה' זה 'מאה', שמאה ברכות ה' שואל מעמך. ואת הברכות צריך לברך בכוונה ובמתינות, ולא לזרוק את המילים מהפה כ'מצות אנשים מלומדה'.

ובשעת הברכה יחשוב כאילו עומד לבדו לפני הקב"ה ללא שום מתווך באמצע, ומודה לו, ואז יזכה מידה כנגד מידה, כמו שהוא מברך את הקב"ה, כך הקב"ה יברך אותו, ויצליח בכל עסקיו ודבריו - ברוחניות, שזה הברכה הגדולה ביותר, וכל שכן בגשמיות.

מרן 'אביר יעקב' מביא על כך בספרו 'פיתוחי חותם', ראייה לזה שברכה ברוחניות היא הגדולה ביותר יש בפרשה שלנו, התורה כותבת שמתי שיכנסו בני ישראל לארץ, יעמדו על הר גריזים ועל הר עיבל, ושם הקב"ה יתן את הברכה לעושי רצונו, ולהפך לעוברי רצונו.

לשון הפסוק זה 'את הברכה אשר' תשמעו אל מצוות ה' א-להיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום', יש לדקדק בפסוק הזה, שהיה צריך להיות כתוב 'את הברכה אם תשמעו' ולא 'אשר' תשמעו. כמו שכתוב בפסוק של הקללה 'את הקללה אם לא תשמעו'.

אלא כוונת התורה לומר, שהברכה הגדולה ביותר זה ברכה רוחנית, עצם המצוה וקיום רצון ה' זה עצמו ברכה. שלכן כתוב למקיימי המצוות 'את הברכה', ומה היא הברכה 'אשר תשמעו אל מצוות ה' א-להיכם', עצם השמיעה לקב"ה זה הברכה, וכל שכן שיקבלו גם את השכר הפחות חשוב - שכר גשמי.

ועוד ברכה הוסיף הקב"ה למקיימי המצוות 'אשר אנכי מצוה אתכם היום', שירגישו כל יום התחדשות

יום ראשון

'ראה עקב' - 'מלבוש השמל'

כח הדיבור הוא הכח בגדול ביותר של האדם, ולכן הוא נקרא 'מדבר', וכמו שמתרגם אונקלוס על הפסוק 'ויהי האדם לנפש חיה' - 'לרוח ממללא', שהדיבור הוא זה שמפריד בין האדם לבעל חי. ובגלל שכח הדיבור כל כך גדול, צריך לשמור עליו ביותר.

מרן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' מרמז את זה בסמיכות הפרשיות 'עקב - ראה', שהם בגימטריא שלוש מאות שבעים ושמונה, כמו הגימטריא של המילה 'חשמל', ושל המילה 'מלבוש'.

המילה 'חשמל' מרמזת על 'דיבור ושתיקה', כמו שכותבת הגמרא (חגיגה יג:): ש'חשמל' זה שני מילים מחוברות 'חש - מל', שכן נקראים חיות הקודש, בגלל שפעמים 'חשות' ופעמים 'ממללות' - מדברות, בשעה שהדיבור יוצא מפי הקב"ה 'חשות', ובשעה שאין הדיבור יוצא מפי הקב"ה 'ממללות'.

וכך גם צריך לנהוג האדם, שידע שיש פעמים שהוא צריך לשתוק ולשמור על דיבורו, שלא ידבר דברים בטלים או דברים של שקר לשון הרע וליצנות, ופעמים שירבה בדיבור - בשעת התפילה, לימוד תורה, או לתת מילת חיזוק לאחר, שאז צריך לדבר.

וזה הרמז במילה 'חשמל' שהיא גימטריא 'ראה עקב', לומר לאדם ש'יראה' ויסתכל על ה'עקב', על סופו, שהולך למות, וידע שחייו בעולם הזה הם רק פרוזדור לחיי העולם הבא, והדרך לזכות לעולם הבא, זה על ידי 'חשמל', שידע מתי לדבר ומתי לשמור על הדיבור ולהישאר בשקט.

וגם הגימטריא השניה - 'מלבוש', ש'ראה עקב', שיתבונן שסופו להגיע לעולם הבא, וה'מלבוש' שיהיה לו בעולם הבא יהיה נוצר על ידי המצוות שיעשה בעולם הזה, ולכן יכין עצמו היטב, וימלא

יותר משלושת אלפים שנה, אלא כל יום מחדש, ולכן כל יום מחדש אדם יכול לזכות בתורה, שהיא 'הברכה' הכי גדולה שיש.

יום שישי

כח התפילה להביא תשובה

מין 'אביר יעקב' כותב בספרו 'שערי תשובה', שאחת העצות הכי גדולות לקבלת התשובה היא התפילה, להקפיד מאד להתפלל שלוש תפילות כל יום, בלי להחסיר אפילו אחת מהן. ורמז לזה יש במילה 'תשובה', שהיא ראשי תיבות 'השמר והתפלל שלוש תפילות ביום'.

ולא מספיק רק להתפלל בפה, אבל ליבו ומחשבתו יהיו במקומות אחרים, במקומות זרים, אלא צריך להתפלל בכוונה גדולה, שכל המחשבה שלו תהיה רק בעבודת ה' ולהרבות בכבוד שמים, ואז תתקבל תשובתו לרצון.

ובגלל החשיבות של התפילה לבעל התשובה והקשר בין תפילה לתשובה, אנשי כנסת הגדולה קבעו מיד בתחילת תפילת שמונה עשרה את ברכת 'השיבנו', שבה מתפללים ומבקשים על התשובה. ומהברכה הזו גם רואים את הקשר בין תפילה לתשובה, שאומרים 'וקרבנו מלכנו לעבודתך' זוהי התפילה שהיא נקראת 'עבודה שבלב', ועל ידיה 'והחזירנו בתשובה שלמה לפניך', כי הדרך לתשובה היא על ידי התפילה.

וגם בפסוק שאומרים לפני תפילת שמונה עשרה 'אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך' מרומז שחלק גדול מהתשובה היא התפילה, שראשי התיבות של הפסוק הזה [חוץ מהמילה האחרונה] זה 'אשתו', שהיא בגימטריא 'התשובה' (שבע מאות ושמונה עשרה).

וזה מרומז גם בפרשה שלנו בפסוק 'את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' א-להיכם', המילים 'הברכה אשר' [עם הכולל] עולה בגימטריא 'היא התשובה' (שבע מאות שלושים וארבע), והמילה 'מצות' היא בגימטריא 'היא התפילה' (חמש מאות שלושים ושש), לרמז שמתי תהיה 'הברכה' שרויה? בזמן שתצרפו את 'עבודת התפילה' לעבודת התשובה, וכך תדעו בודאות שהתשובה תתקבל לרצון, והיא תביא איתה את כל הברכות.

וגם זה מרומז בפסוק, 'איש כמתנת ידו', שלא יצטער על מה שנותן, שהרי הוא בכלל לא נותן את הכסף שלו, אלא 'כברכת ה' א-להיך אשר נתן לך', את הכסף ששייך לקב"ה, והוא נתן לו בשביל שיתן לעניים, ואם כן לא נחסר לו כלום על ידי נתינת הצדקה.

יום חמישי

קבלת התורה היומית

את התורה קיבלנו לפני יותר משלושת אלפים ושלוש מאות שנה בהר סיני, ועד היום אנחנו לומדים אותה.

מצות לימוד התורה היא אחת המצוות החשובות ביותר, כמו שכתוב בהרבה פסוקים בתורה, כמו: 'ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך', וגם: 'לא ימוש ספר התורה הזה מפך והגית בו יומם ולילה'.

כותב מין 'אביר יעקב' בספרו 'אלף בינה' (תהלים קיט ב) שלמראית עין נראה שקבלת התורה היתה רק פעם אחת, ואנחנו לומדים היום את אותה התורה שניתנה בסיני.

אבל זוהי טעות!

התורה ניתנת כל יום מחדש ללומדי התורה, וכל יום יש קבלת התורה מחדש, ובפרט למי שעוסק בתורה עד שמחדש חידושי תורה, שאז נראה בבירור יותר שזוהי תורה חדשה.

רמז לזה יש בדברי משה רבינו לבני ישראל בתחילת הפרשה: 'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה', בפסוק נראה שיש שני מילים מיותרות, 'אנכי ו'היום', לכאורה היה מספיק לכתוב 'ראה ה' נותן לפניכם היום'.

אלא לרמז על מעלת לימוד התורה שמתחדשת כל יום. המילה הראשונה בעשרת הדיברות זה 'אנכי', שזה ראשי תיבות 'אני נותן כל יום', וזה מרומז מיד בתחילת מעמד הר סיני בקבלת התורה, שידעו שהתורה ניתנת כל יום מחדש, וכך יתחזקו וישמחו בלימודה.

וזו כוונת הפסוק, שאמר משה לבני ישראל שבכל הדורות, 'ראה אנכי', תתבוננו במילה 'אנכי' שבעשרת הדיברות, שהיא ראשי תיבות 'אני נותן כל יום', ואז תדעו שמה שאני 'נותן' לכם, זה 'היום', ולא רק פעם אחת לפני

ומזהירה התורה על נתינת הצדקה בפרט לפני שנת השמיטה, והסיבה לכך היא בגלל שהשכינה היא הספירה השביעית, והשנה השביעית - שנת השמיטה, זה שנת שמחת ליבה, ואם לא יתקן אז את השכינה יקרא 'בן בליעל', ואז השכינה תקרא 'עליך אל ה' והיה בך חטא'.

ומסיימת התורה 'כי לא יחדל אביון מקרב הארץ', שתמיד העניים יהיו נאחזים בשכינה שנקראת 'ארץ', ועל ידי נתינת צדקה לעניים יתקנו את השכינה, ולכן 'פתח תפתח את ירך לאחריך לעניך ולאביון' שאחוזים 'בארץ' - בשכינה.

יום רביעי

נתינת צדקה בשמחה

מצות צדקה היא מצוה נכבדה מאד, גדולה מאד מעלתה בשמים, והיא מעוררת חסד ורחמים על בני ישראל. אבל לא מספיק רק נתינת הצדקה לעניים ולנזקקים, אלא צריך גם לתת ב'עין יפה' - ברווח ולא בצמצום, וגם לתת בשמחה ובנפש חפצה, עד כדי כך שמדברי חז"ל נראה שיותר ממה שחשוב נתינת הצדקה חשובה צורת נתינת הצדקה, וכמו שאומרת הגמרא 'טוב המלבין שיניים לחברו יותר ממשקהו חלב'.

מין 'אביר יעקב' כותב בספרו 'פיתוחי חותם' שהדרך להגיע לנתינת צדקה בשפע ובשמחה, היא הידיעה שהוא בכלל לא מפסיד מנתינת הצדקה, אלא להיפך, היא גורמת לרווח וברכה בעסקיו.

וזה מרומז בפסוק בפרשה 'איש כמתנת ידו' זה המתנה והצדקה שהוא נותן, שלא יצטער עליה שהרי 'כברכת ה' א-להיך אשר נתן לך' וכמו שהקב"ה נתן לו בעין יפה, כך גם יתן לעניים. וגם שיזכה על ידי הצדקה ל'ברכת ה' א-להיך'.

ועוד ידיעה תגרום לתת את הצדקה ברווח ובשמחה, שידע שהוא בכלל לא נותן את הכסף שלו, אלא את הכסף שהקב"ה נתן לו, וכמו שכתוב במשנה באבות 'תן לו משלו שאתה ושליך שלו', וכן מביאה המשנה שם את הפסוק שאמר דוד המלך לגבי מצות צדקה, 'כי ממך הכל ומידך נתנו לך'.

